

การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

STRENGTHENING BUDDHIST ORGANIZATION CULTURE OF SRIBUA BAN
SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG DISTRICT,
LAMPHUN PROVINCE

ณภัทร สาวะจันทร์

นิสิตหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน

golfmew.gm@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” การศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1.ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.591) 2.เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบานพบว่า โดยภาพรวมจำแนกตามเพศพบว่าไม่แตกต่างกัน ($t = 0.062$, Sig. = 0.951) จำแนกตามอายุพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F = 0.895$, Sig. = 0.466) จำแนกตามการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F = 2.389$, Sig. = 0.069) จำแนกตามสถานภาพพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F = 1.460$, Sig. = 0.214) จำแนกตามอาชีพพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F = 1.004$, Sig. = 0.406) จำแนกตามรายได้ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F = 2.206$, Sig. = 0.087) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย 3.เพื่อเสนอแนะทางการเสริมสร้างวัฒนธรรม 19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

องค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนดังนี้ ด้านการยึดมั่นใน
คุณธรรมและจริยธรรมคือการที่ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านการมีจิตสำนึกที่ดีคือสัตย์สุจริตและ
รับผิดชอบคือการปลูกฝังความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อให้กับบุคลากร ด้านการยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็น
ธรรมและถูกกฎหมายคือการสร้างข้อตกลงร่วมการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของ
งานรักษามาตรฐานมีคุณภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้คือการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมใน
การปฏิบัติงานของเทศบาล ด้านการยึดในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพขององค์กรคือการให้ความสำคัญ
ต่อการให้บริการประชาชน การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธ
ประกอบด้วย ทานคือการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ปิยวาจาคือการใช้คำพูดที่สุภาพอย่าง
เหมาะสม อตถจริยาคือการช่วยเหลือกันเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม สมานัตตาคือการสร้างประโยชน์
ให้ส่วนรวมอยู่อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การเสริมสร้าง, วัฒนธรรมองค์กร, เชิงพุทธ

Abstract

Research study on “Enhancing Buddhist Organizational Culture of Sri Bua Ban Subdistrict Municipality, Muang District, Lamphun Province” Enhancing Buddhist organizational culture in Sri Bua Ban Subdistrict Municipality, Muang District, Lamphun Province, the researcher used Mixed Methods by using a quantitative research methodology. (Quantitative Research) by collecting data by means of handing out questionnaires. (Questionnaire) with the population that has been defined and qualitative research by collecting data by interview method.

The results showed that 1. The overall level of opinions on the organizational culture building of Si Bua Ban Subdistrict Municipality, Muang District, Lamphun Province overall was at a high level ($\bar{x} = 3.58$, $SD = 0.591$). of Sri Bua Ban Subdistrict Municipality, Mueang District, Lamphun Province Overall, there was no difference classified by sex ($t = 0.062$, $Sig. = 0.951$). No difference was found by age ($F=0.895$, $Sig.=0.466$). ($F=2.389$, $Sig.=0.069$) Classified by status found no difference ($F=1.460$, $Sig.=0.214$) Classified by occupation found no difference ($F=1.004$, $Sig.=0.406$) Classified

According to income, it was found that there was no difference ($F=2.206$, $Sig.=0.087$). Therefore, the research hypothesis was rejected. 3. To propose guidelines for enhancing Buddhist organizational culture of Si Bua Ban Subdistrict Municipality, Muang District, Lamphun Province as follows: The aspect of upholding morality and ethics is the role model for executives. The aspect of having a good conscience, honesty and responsibility is instilling honesty and responsibility among personnel. The aspect of persisting in doing what is right, fair and legal is the creation of an agreement for the performance of duties in the organization. The aim of the achievement of quality, transparency and accountability is to allow the community to participate in the operation of the municipality. The aspect of adhering to the professional ethics of the organization is the importance of serving the people. The application of Sangahavatta principles to enhance the organizational culture of Buddhism consists of Alms are sacrifices for the common good. Piyavaca is the proper use of polite words. The attitude is helping each other for the benefit of the public. Solidarity is the continual creation of the common good.

Keywords : strengthening, organizational culture, Buddhism

บทนำ

วัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธเป็นการสร้างให้เกิดแนวทางในการบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ การบริหารและการบริหารจัดการมีแนวคิดมาจากธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคมซึ่งจะต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยจะต้องมีผู้นำกลุ่มและมีแนวทางหรือวิธีการควบคุมดูแลกันภายในกลุ่มเพื่อให้เกิดความสุขและความสงบเรียบร้อย ซึ่งอาจเรียกว่าผู้บริหารและการบริหาร การบริหารจัดการแนวพุทธเป็นความพยายามในการนำเอาหลักธรรมของพระพุทธศาสนามาประยุกต์กับการทำงานสมัยใหม่ ทั้งนี้ เพราะพุทธธรรมเป็นนามธรรมสูงกว่าความรู้สมัยใหม่ใด ๆ เมื่อองค์กรมั่นคงแล้ว เราจะหยุดแค่นั้นไม่ได้ จำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเรียกว่าการพัฒนาองค์กรสามารถทำได้ทั้งทางโลกและทางธรรม (พระมหาธีรพันธ์ อธิปัตติ และอัญชลี จตุรานัน, ๒๕๕๕ : ๕)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เนื่องจากตัวผู้วิจัยเองปฏิบัติงานเป็นข้าราชการประจำของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน ได้รับรู้การทำงานร่วมกันในองค์กรหลายอย่างส่งผลทำให้องค์กรขาดประสิทธิภาพในการทำงาน สิ่งสำคัญที่ยังขาดคือวัฒนธรรมองค์กรที่ดีในองค์กรในการทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจเกิดจากการที่บุคลากรในเทศบาลตำบลศรีบัวบานขาดความเคารพซึ่งกันและกัน การมีความเป็นปัจเจกของบุคคลที่ยึดตนเองเป็นหลักทำให้ไม่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อหาวิธีการหรือแนวทางที่จะช่วยทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีในการอยู่ร่วมกันในองค์กร และยังเป็นการนำหลักพุทธธรรมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดความสามัคคี ร่วมมือกันในองค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
๓. เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ดังนี้

- 1) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้คือ ประชาชนในตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 363 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่มีค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (allowable error 0.05)

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้กำหนดเลือกผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) ซึ่งมีคุณสมบัติสอดคล้องกับประเด็นสาระสำคัญของการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 8 รูป/คน ประกอบด้วย กลุ่มพระสงฆ์ กลุ่มผู้บริหารเทศบาลตำบลศรีบัวบาน กลุ่มบุคลากรเทศบาลตำบลศรีบัวบาน กลุ่มผู้นำชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นตามกรอบของวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ประกอบไปด้วย 5 ด้านดังนี้ ด้านการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการมีจิตสำนึกที่ดีซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ ด้านการยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรมและถูกกฎหมาย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรักษามาตรฐานมีคุณภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้ ด้านยึดในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้ 1) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้ 2) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอเพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน 5 ท่านโดยได้ค่า IOC (Item – Objective Congruence Index : IOC) ตั้งแต่ 0.6 – 1.0 หมายความว่า แบบสอบถามมีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ 3) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) แก่ประชาชนทั่วไปในตำบลเวียงยอง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.877 4) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อขอความเห็นชอบ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

2) แบบสัมภาษณ์ โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้างซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้ แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธ อันประกอบไปด้วย ด้านการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการมีจิตสำนึกที่ดีซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ ด้านการยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็น

ธรรมและถูกกฎหมาย ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรักษามาตรฐานมีคุณภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้ ด้านยึดในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร โดยได้มีการนำเอาหลักสังคหวัตถุมาเป็นข้อคำถามอันประกอบด้วย ด้านทานคือการให้ ด้านปิยวาจาคือการพูดคุยกันด้วยคำพูดที่ดี อัตถจริยาคือการปฏิบัติดีไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน สมานัตตาคือการปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์อย่างเสมอต้นเสมอปลาย โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1) ออกแบบเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ 2) นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ 3) นำเครื่องมือไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน” การศึกษาวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มประชากรที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

1.ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.591) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีระดับความคิดเห็นดังนี้ ด้านการยึดในหลักจรรยาบรรณ วิชาชีพขององค์กร ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.758) ด้านการยึดในหลักจรรยาบรรณ วิชาชีพขององค์กร ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.645) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.651) ด้านการมีจิตสำนึกที่ดีซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.638) ด้านการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.604) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2.เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบานพบว่า โดยภาพรวมจำแนกตามเพศพบว่าไม่แตกต่างกัน ($t =$

0.062, Sig.= 0.951) จำแนกตามอายุพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F=0.895$, Sig.=0.466) จำแนกตามการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F=2.389$, Sig.=0.069) จำแนกตามสถานภาพพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F=1.460$, Sig.=0.214) จำแนกตามอาชีพพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F=1.004$, Sig.=0.406) จำแนกตามรายได้ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F=2.206$, Sig.=0.087) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3. เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนดังนี้

3.1 แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน ประกอบไปด้วย **ด้านการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม** คือ การที่ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีที่เป็น การทำให้บุคลากรเห็นเป็นแบบอย่าง ซึ่งเมื่อมีการนำโดยการทำให้เห็นย่อมทำให้เกิดความน่าเชื่อถือ และพร้อมจะทำตาม เป็นการสร้างแบบอย่างให้เห็นจึงเกิดเป็นความเชื่อมั่นที่จะทำใ้บุคลากรยึดถือ และปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ **ด้านการมีจิตสำนึกที่ดีซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบต่อ** การปลูกฝังความ ซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อใ้กับบุคลากร ผ่านการจัดให้มีกิจกรรมที่ปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อ การปฏิบัติงานและความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาความคิดและพฤติกรรมในการ แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน **ด้านการยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรมและถูกกฎหมาย** คือ การสร้างข้อตกลงร่วมการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร เป็นการกำหนดกรอบ ในการปฏิบัติงานร่วมกันในองค์กรที่มีเป้าหมายเพื่อความถูกต้องภายใต้กฎระเบียบ และเป็นไปตาม กรอบของกฎหมายอีกด้วย **ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรักษามาตรฐานมีคุณภาพโปร่งใสและ ตรวจสอบได้** คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเทศบาล เป็นการสร้าง ความร่วมมือให้เกิดระหว่างเทศบาลและชุมชนที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็ นการทำให้เห็นถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงานจากการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ **ด้านการยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพขององค์กร** คือ การให้ความสำคัญต่อการให้บริการประชาชน เป็นการตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานตามภารกิจขององค์กรที่มุ่งเน้นในการให้บริการประชาชน เมื่อมี เป้าหมายในการวางบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนย่อมเป็นการปฏิบัติตามกรอบขององค์กรบนพื้นฐาน จรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

3.2 แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิง พุทธประกอบด้วย **ทานคือการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม**ซึ่งพื้นฐานการเกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ดี นั้นย่อมต้องมีการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม **ปิยวาจา**คือการใช้

คำพูดที่สุภาพอย่างเหมาะสมเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารในองค์กรที่จะช่วยให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในส่วนของบุคลากร และชุมชน อัตถจริยาคือการช่วยเหลือกันเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมเป็นการประสานงานร่วมมือกันในองค์กรที่สามารถช่วยเหลือกันเพื่อเป้าหมายของส่วนรวมในการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กร สมานัตตาคือการสร้างประโยชน์ให้ส่วนรวมอยู่อย่างต่อเนื่องเป็นการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานในองค์กรอยู่เสมอ ทำงานร่วมกันอยู่เป็นประจำ ช่วยเหลือสนับสนุนงานที่ทำให้เกิดเป็นการทำงานร่วมกันภายในองค์กร

สรุปองค์ความรู้จากการวิจัย

การอภิปรายผล

1.ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.591) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีระดับความคิดเห็นดังนี้ ด้านการยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรมและถูกกฎหมาย ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.758) ด้านการยึดในหลักจรรยาบรรณ วิชาชีพขององค์กร ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.645) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้ ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.651) ด้านการมีจิตสำนึกที่ดีซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.638) ด้านการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.604) ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **กรณิการ์ รัตนซอน** (2555 : บทคัดย่อ.) ศึกษาเรื่องการปฏิบัติงานที่มีผลต่อวัฒนธรรมองค์กร กรณีศึกษา: สำนักมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษีพบว่า ๑) วัฒนธรรมองค์กรการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเพื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านมีวัฒนธรรมการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ๒) ลักษณะการปฏิบัติงานของบุคลากรในสำนักมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาษีอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านมีลักษณะการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

2.เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบานพบว่า โดยภาพรวมจำแนกตามเพศพบว่าไม่แตกต่างกัน ($t = 0.062$, Sig. = 0.951) จำแนกตามอายุพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F = 0.895$, Sig. = 0.466) จำแนกตามการศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F = 2.389$, Sig. = 0.069) จำแนกตามสถานภาพพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F = 1.460$, Sig. = 0.214) จำแนกตามอาชีพพบว่าไม่แตกต่างกัน ($F = 1.004$, Sig. = 0.406) จำแนกตามรายได้ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ($F = 2.206$, Sig. = 0.087) ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย สอดคล้อง 19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กับงานวิจัยของ **รัตนภรณ์ ฤทธิรงค์** (2557 : ง) ศึกษาวัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อ เปรียบเทียบตามประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ทุกปัจจัยไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

3.เพื่อเสนอแนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธของเทศบาลตำบลศรีบัวบาน อำเภอมือง จังหวัดลำพูนดังนี้

3.1แนวทางการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรของเทศบาลตำบลศรีบัวบานประกอบไปด้วย **ด้านการยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม**คือ การที่ผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีที่เป็นการทำให้บุคลากรเห็นเป็นแบบอย่าง ซึ่งเมื่อมีการนำโดยการทำให้เห็นย่อมทำให้เกิดความน่าเชื่อถือและพร้อมจะทำตาม เป็นการสร้างแบบอย่างให้เห็นจึงเกิดเป็นความเชื่อมั่นที่จะทำให้บุคลากรยึดถือและปฏิบัติตามอย่างเต็มใจ **ด้านการมีจิตสำนึกที่ดีซื่อสัตย์สุจริตและรับผิดชอบ**คือ การปลูกฝังความซื่อสัตย์รับผิดชอบต่อให้กับบุคลากร ผ่านการจัดให้มีกิจกรรมที่ปลูกฝังจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการพัฒนาความคิดและพฤติกรรมในการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน **ด้านการยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรมและถูกกฎหมาย**คือ การสร้างข้อตกลงร่วมการปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร เป็นการกำหนดกรอบในการปฏิบัติงานร่วมกันในองค์กรที่มีเป้าหมายเพื่อความถูกต้องภายใต้กฎระเบียบ และเป็นไปตามกรอบของกฎหมายอีกด้วย **ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานรักษามาตรฐานมีคุณภาพโปร่งใสและตรวจสอบได้**คือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเทศบาล เป็นการสร้างความร่วมมือให้เกิดระหว่างเทศบาลและชุมชนที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังเป็นการทำให้เห็นถึงความโปร่งใสในการปฏิบัติงานจากการที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ **ด้านการยึดมั่นในหลักจรรยาบรรณวิชาชีพขององค์กร**คือ การให้ความสำคัญต่อการให้บริการประชาชน เป็นการตั้งเป้าหมายการปฏิบัติงานตามภารกิจขององค์กรที่มุ่งเน้นในการให้บริการประชาชน เมื่อมีเป้าหมายในการวางบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนย่อมเป็นการปฏิบัติตามกรอบขององค์กรบนพื้นฐานจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ **เบญจมาภรณ์ เครือสุวรรณ** (2558 : ง) ศึกษา

วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาบุคลากร การมีส่วนร่วมและการสนับสนุนของผู้ปกครองการได้รับยกย่องในคุณภาพทางวิชาการ การจัดการเวลาเรียนให้มากที่สุด การได้รับการสนับสนุนจากท้องถิ่น ความร่วมมือในการวางแผนและความสัมพันธ์ในหมู่คณะ ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน การมีเป้าหมายและมีความคาดหวังที่ชัดเจนและความเป็นระเบียบ และมีความมีวินัย

3.2 แนวทางการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงพุทธ ประกอบด้วย **ทวนคือการเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม**ซึ่งพื้นฐานการเกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ดีนั้นย่อมต้องมีการเสียสละผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับส่วนรวม **ปิยวาจาคือการใช้คำพูดที่สุภาพอย่างเหมาะสม**เป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารในองค์กรที่จะช่วยให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในส่วนของบุคลากร และชุมชน **อัตถจริยาคือการช่วยเหลือกันเพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม**เป็นการประสานงานร่วมมือกันในองค์กรที่สามารถช่วยเหลือกันเพื่อเป้าหมายของส่วนรวมในการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กร **สมานัตตาคือการสร้างประโยชน์ให้ส่วนรวม**อยู่อย่างต่อเนื่องเป็นการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานในองค์กรอยู่เสมอ ทำงานร่วมกันอยู่เป็นประจำ ช่วยเหลือสนับสนุนงานที่ทำให้เกิดเป็นการทำงานร่วมกันภายในองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสุนทร ธมมวโร (บุญคง) (2560 : บทคัดย่อ)** การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง” ผลการวิจัย ด้านทวนพบว่าแสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนวัดหนองสนมให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ด้านปิยวาจาพบว่า ประชาชนในชุมชนหนองสนมพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะเสมอ พูดให้กำลังใจเพื่อนบ้าน ไม่ด่าทอ ด้านอัตถจริยาพบว่าประชาชนในชุมชนเป็นจิตอาสา สามารถช่วยเหลือชุมชนอื่น ๆ ได้ตลอดเวลา และด้านสมานัตตาแสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง มีการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องมีความประพฤติเสมอต้นเสมอปลาย ประชาชนยึดถือความถูกต้องเป็นธรรมในการอยู่ร่วมกันในชุมชน ปฏิบัติกับทุกคนในชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน

References

พระมหาธีรพันธ์ อีริกิตติ, อัญชลี จตุรานน, **พุทธศาสนากับการบริหารความหมายของคำว่าการบริหาร**, เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่, 2555.

19-20 มีนาคม พ.ศ. 2565 ณ หอประชุมสมเด็จพระมหาธีรราชวิทยาลัยสงฆ์ลำพูน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

กรรณิการ์ โพธิ์ลังกา, “การศึกษาลักษณะส่วนบุคคลวัฒนธรรมองค์กรลักษณะสร้างสรรค์และ
สภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานระดับ
ปฏิบัติการในย่านธุรกิจอโศก กรุงเทพมหานคร”, สารนิพนธ์บริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2555.

รัตนารณ ฤทธิรงค์ “วัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกล”, งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา, ครุศาสตรม
หาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, 2557.

เบญจมาภรณ์ เครือสุวรรณ , “วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนกับคุณภาพชีวิตในการ ท างานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1”, วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2558.

พระสุนทร ธมฺมวโร (บุญคง), การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในชุมชนวัดหนองสนม จังหวัดระยอง,
วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา), บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2560.